

LIJST VAN AFKORTINGEN

BBP	Bruto binnenlands product
BTW	Belasting over de toegevoegde waarde
EC	Europese Commissie
ECB	Europese Centrale Bank
EMU	Economische en Monetaire Unie
ESCB	Europees Stelsel van Centrale Banken
ESR	Europees Systeem van Rekeningen
EU	Europese Unie
HICP	Geharmoniseerde consumptieprijsindex
IMF	Internationaal Monetair Fonds
INR	Instituut voor de Nationale Rekeningen
KMO	Kleine of middelgrote onderneming
MEZ	Ministerie van Economische Zaken
NACE	Nomenclature statistique des activités économiques dans la Communauté européenne (activiteitnomenclatuur in de EG)
NBB	Nationale Bank van België
NCB	Nationale centrale bank
NIS	Nationaal Instituut voor de Statistiek
NMBS	Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
ROE	Return on equity
RVA	Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening
SUERF	Société Universitaire Européenne de Recherches Financières
UPEDI	Union professionnelle des entreprises de travail intérimaire
VTE	Voltijdse equivalenten
VZW	Vereniging zonder winstoogmerk

CONVENTIONELE TEKENS

–	het gegeven bestaat niet of heeft geen zin
n.	niet beschikbaar
pct.	procent
p.m.	pro memorie
r	raming
v	voorlopig

VERLOOP VAN DE RESULTATEN VAN DE NIET-FINANCIËLE VENNOOTSCHAPPEN IN 2000

Traditioneel bevat het november-nummer van het Economisch Tijdschrift een analyse van de resultaten van de niet-financiële vennootschappen. In het najaar beschikt de Balanscentrale immers over een voldoende representatief staal van boekhoudstaten met betrekking tot het voorgaande jaar, wat een vrij betrouwbare presentatie mogelijk maakt.

Zoals gebruikelijk hebben de eerste twee delen van dit artikel betrekking op respectievelijk de kenmerken van de gebruikte gegevens en het verloop van de voornaamste posten van de resultatenrekening. Deze ontwikkelingen worden in hun geheel beschouwd tegen de achtergrond van de economische situatie in 2000, en vervolgens nader toegelicht per bedrijfsgrootte en per bedrijfstak. In het derde deel van het artikel worden de financiële en de uitzonderlijke resultaten van de niet-financiële ondernemingen onderzocht. De laatste jaren zijn deze operaties immers een steeds groter deel van de opbrengsten en kosten van de vennootschappen gaan uitmaken en is hun bijdrage aan de nettoresultaten vóór belastingen sterk toegenomen.

I. KENMERKEN EN REPRESENTATIVITEIT VAN DE GEBRUIKTE GEGEVENS

1.1 KENMERKEN VAN DE GEBRUIKTE GEGEVENS EN SAMENSTELLING VAN HET CONSTATE STAAL

Sinds het einde van de jaren zeventig verzamelt de Balanscentrale jaarlijks de gegevens over de rekeningen van de niet-financiële ondernemingen. Daartoe dienen de ondernemingen, uiterlijk zeven maanden na de afsluiting van

het boekjaar, hun jaarrekeningen in te dienen door middel van een gestandaardiseerd formulier. De gegevens worden vervolgens geverifieerd en eventueel gecorrigeerd teneinde te voldoen aan de vereiste kwaliteitsnormen. Zodoende kan vanaf september een eerste analyse worden gemaakt. Op dat ogenblik zijn echter nog niet alle jaarrekeningen voor het laatste boekjaar – in dit geval het jaar 2000 – beschikbaar. De resultaten m.b.t. dit laatste jaar en het verloop ervan t.o.v. 1999 worden dan ook besproken op basis van een constant staal van ondernemingen voor de periode 1999-2000. In dat staal komen enkel de ondernemingen voor die zowel voor 1999 als voor 2000 jaarrekeningen hebben neergelegd voor een boekjaar van twaalf maanden¹.

Sedert mei 2000 zijn alle gegevens die zich in de bestanden van de Balanscentrale bevinden, uitgedrukt in euro's. Voor de boekjaren die uiterlijk op 31 december 2001 worden afgesloten, mogen de ondernemingen echter wettelijk kiezen of zij hun jaarrekeningen in franken of in euro's neerleggen. Voorts worden de statistieken van de Balanscentrale vanaf 1997 opgesteld volgens de zogeheten NACE-Bel-classificatie, dat is de activiteitennomenclatuur die in België wordt gebruikt voor de meeste statistieken met een opsplitsing per tak. De gegevens voor het verleden zijn retroactief aangepast tot in 1994; voor de daaraan voorafgaande periode is de vergelijkbaarheid niet gegarandeerd. Dankzij deze classificatie van de ondernemingen kunnen de resultaten per bedrijfstak worden opgesteld. De

¹ Voor een omstandiger beschrijving van de methodologie aan de hand waarvan de jaarrekeningen worden opgesteld, wordt verwezen naar de verklarende nota van de Balanscentrale: *Statistieken opgemaakt op basis van de jaarrekeningen voorgesteld volgens de schema's bepaald bij het koninklijk besluit van 8 oktober 1976 en van de sociale balansen volgens het koninklijk besluit van 4 augustus 1996 betreffende de sociale balansen*. Deze nota is beschikbaar bij de Balanscentrale en op de Internetsite van de Bank (www.nbb.be).

ondernemingen uit de verwerkende nijverheid vertegenwoordigen 11 pct. van het constante staal en maakten in 1999 24 pct. van het balanstotaal ervan uit.

Daarnaast is er een opsplitsing naar bedrijfs-grootte, die gebaseerd is op het type schema dat wordt ingediend, nl. «volledig» of «verkort». Een onderneming dient een jaarrekening volgens het volledige schema neer te leggen als:

- het gemiddelde personeelsbestand, uitgedrukt in voltijdse equivalenten, op jaarbasis meer dan 100 werknemers bedraagt of
- ten minste twee van de volgende drempels worden overschreden:
 - een jaargemiddelde van 50 werknemers in voltijdse equivalenten;
 - een jaaromzet, exclusief btw, van 6.250.000 euro;
 - een balanstotaal van 3.125.000 euro.

Volgens deze criteria zijn iets minder dan 10 pct. van de ondernemingen uit het constante staal

«grote ondernemingen». In termen van balans-grootte vertegenwoordigden zij echter meer dan 85 pct. van het totaal ervan. Deze cijfers zijn vergelijkbaar met die van de voorgaande jaren.

1.2 REPRESENTATIVITEIT VAN HET CONSTATE STAAL

Het staal dat wordt gebruikt om de resultaten voor het jaar 2000 te ramen, bevat 121.565 ondernemingen. Dat is 56,2 pct. van het totale aantal in 1999 neergelegde jaarrekeningen. Ofschoon de dekkingsgraad van het staal ietwat lager ligt dan bij de voorgaande studie, kan hij nog steeds als hoog worden bestempeld. De representativiteitsgraad ten opzichte van het balanstotaal bedraagt 78,7 pct.

Net als tijdens de voorgaande jaren blijkt de representativiteitsgraad van het constante staal hoger te liggen voor de grote ondernemingen dan voor de kmo's, dit zowel qua aantal rekeningen – van alle ondernemingen die in 1999

TABEL 1 – REPRESENTATIVITEIT VAN HET CONSTATE STAAL

	1999 Totaal van de vennootschappen ¹	1999 Vennootschappen uit het staal ²	Representativiteit, in pct. van het voor de analyse van de resultaten van 2000 gebruikte staal	p.m. idem voor het voor de analyse van de resultaten van 1999 gebruikte staal
	(1)	(2)	(3) = (2) : (1)	
Aantal ondernemingen (eenheden)	216.156	121.565	56,2	57,9
waarvan (in pct. van het totaal):				
volledig schema	7,1	8,4	(66,7)	(67,9)
verkort schema	92,9	91,6	(55,4)	(57,1)
verwerkende nijverheid	10,1	11,0	(60,8)	(61,9)
niet-verwerkende bedrijfstakken	89,9	89,0	(55,7)	(57,4)
Balanstotaal (miljoenen euro's)	611.873	481.683	78,7	79,5
waarvan (in pct. van het totaal):				
volledig schema	84,0	87,6	(82,1)	(83,2)
verkort schema	16,0	12,4	(60,9)	(61,1)
verwerkende nijverheid	23,7	24,1	(79,9)	(82,6)
niet-verwerkende bedrijfstakken	76,3	75,9	(78,3)	(78,5)

Bron: NBB.

¹ De rekeningen van 1999 bevatten alle rekeningen afgesloten tussen 1 januari en 31 december 1999.

² Ondernemingen waarvoor de jaarrekeningen voor 2000 reeds beschikbaar zijn en die tevens voorkwamen in het bestand van de Balanscentrale over 1999.

een volledig schema hebben ingediend, zijn er 66,7 pct. opgenomen in het staal, tegen 55,4 pct. voor de verkorte schema's – als in termen van balansgrootte – met een representativiteit van 82,1 pct. voor de grote ondernemingen t.o.v. 60,9 pct. voor de kmo's. Gelet op het gewicht van de grote ondernemingen in de verwerkende nijverheid, ligt de dekkingsgraad van het staal voor deze bedrijfstak ook hoger dan voor de andere.

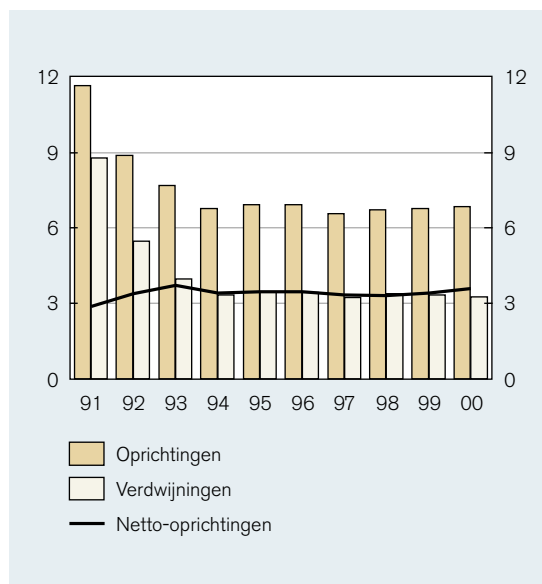
Het ruimere aandeel van de grote ondernemingen in het staal is toe te schrijven aan het feit dat deze hun jaarrekeningen doorgaans sneller indienen en bijzondere aandacht krijgen van de Balanscentrale, teneinde zo snel mogelijk een hoge representativiteitsgraad te bereiken in termen van toegevoegde waarde. Vanuit statistisch oogpunt moeten de belangrijkste ontwikkelingen trouwens nauwgezet worden gevat teneinde voor de hele populatie betrouwbare ramingen te kunnen maken. Aangezien de extrapolatie gebeurt op basis van naar grootte en bedrijfstak opgesplitste resultaten, heeft het grotere gewicht van die ondernemingen geen invloed op de resultaten van de raming.

Door voor de extrapolatie uit te gaan van een constant staal is echter een zekere vertekening mogelijk aangezien het een statische benadering van de werkelijkheid betreft: er wordt enkel rekening gehouden met de vennootschappen die zowel voor 1999 als voor 2000 jaarrekeningen hebben ingediend voor boekjaren van twaalf maanden; de vennootschappen, bijvoorbeeld, die in de loop van 1999 of 2000 werden opgericht of die vóór het einde van het jaar 2000 verdwenen, komen niet in aanmerking.

Volgens de statistieken van de Balanscentrale werden in 2000 23.285 nieuwe ondernemingen opgericht. Dat was 5,6 pct. meer dan in 1999 en, in absolute cijfers, het hoogste aantal sinds 1991. Omgekeerd verdwenen er 11.064 ondernemingen, waarvan 5.558 als gevolg van een faillissement. Ofschoon het aantal verdwijningen ten opzichte van het jaar voordien licht toenam

GRAFIEK 1 – OPRICHTINGEN EN VERDWIJNINGEN VAN ONDERNEMINGEN

(procenten van het totale aantal ondernemingen)

Bron : NBB.

(+1 pct.), liep het aantal faillissementen terug met 4,7 pct.¹. Die daling was het gevolg van het gunstige conjunctuurklimaat in 2000.

Het aantal vennootschappen is dus in 2000 in totaal gestegen met 12.221 eenheden, dat is 10,1 pct. méér dan in 1999. Het aantal netto-oprichtingen in procenten van het totale aantal ondernemingen is sinds 1994 echter zo goed als stabiel gebleven. In de veronderstelling dat de nettotoename van het aantal bedrijven indicatief is voor het verloop van de activiteit, betekent een en ander dat de extrapolaties op basis van een constant staal de werkelijke ontwikkeling van de toegevoegde waarde enigszins zouden kunnen onderschatten.

Vergelikt men de groeicijfers die jaar na jaar afkomstig zijn van het constante staal met de cijfers die uiteindelijk voor de gehele populatie werden opgetekend, dan blijkt voor de

¹ Deze cijfers hebben betrekking op alle handelsvennootschappen en niet alleen op de niet-financiële vennootschappen.

TABEL 2 – VERSCHIL TUSSEN HET OP BASIS VAN HET CONSTATE STAAL GERAAMDE GROEICIJFER EN HET WERKELIJKE GROEICIJFER

(procenten)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	1994-1999	
							Gemiddelde	Standaardafwijking
Toegevoegde waarde	-0,3	-0,8	n.	-2,7	-1,2	-0,1	-1,0	1,0
Nettobedrijfsresultaat	3,0	-0,9	2,4	-2,9	3,3	-0,1	0,8	2,5
Financieel resultaat	n.	n.	-14,2	3,1	8,1	-7,8	-2,7	10,1
Courant resultaat vóór belastingen ..	3,8	-0,9	1,8	-2,5	3,7	-1,0	0,8	2,7
Nettoresultaat vóór belastingen	-1,4	-1,7	1,6	-9,0	-0,2	-2,6	-2,2	3,6
Nettoresultaat na belastingen	0,6	-3,2	2,2	-11,7	-1,1	-1,9	-2,5	4,9

Bron: NBB.

jaren 1994-1999 inderdaad een systematische onderschatting van de toegevoegde waarde¹. Gemiddeld beschouwd, kwam de stijging van deze laatste uiteindelijk 1 procentpunt hoger uit dan het geëxtrapolerde cijfer.

Voor de andere posten van de resultatenrekening daarentegen zijn de ramingsfouten als gevolg van het gebruik van het constante staal, gemiddeld beschouwd, beperkt gebleven; zij vertonen ook geen systematische vertekening in de ene of de andere richting. De variabiliteit ervan lijkt echter toe te nemen als men van de bedrijfsresultaten, met een meer stabiel karakter, naar de financiële resultaten gaat en, meer nog, naar de uitzonderlijke resultaten. De concentratie van deze laatste binnen een klein aantal ondernemingen maakt hun extrapolatie delicaat, vermits het al dan niet voorkomen van een onderneming in het constante staal het eindresultaat sterk kan beïnvloeden. Zo is de aanzienlijke onderschatting, in 1997, van het op basis van het constante staal berekende nettoresultaat vóór of na belastingen hoofdzakelijk het

gevolg van de spectaculaire toename van de uitzonderlijke resultaten, die van een tekort van iets meer dan 50 miljoen euro in 1996 omsloegen in een positief saldo van 2,6 miljard euro in 1997, een stijging die niet volledig tot uiting kwam in het constante staal.

2. ONDERNEMINGSRESULTATEN IN 2000

2.1 BELANGRIJKSTE COMPONENTEN VAN HET ALGEMENE RESULTAAT EN CONJUNCTURELE CONTEXT

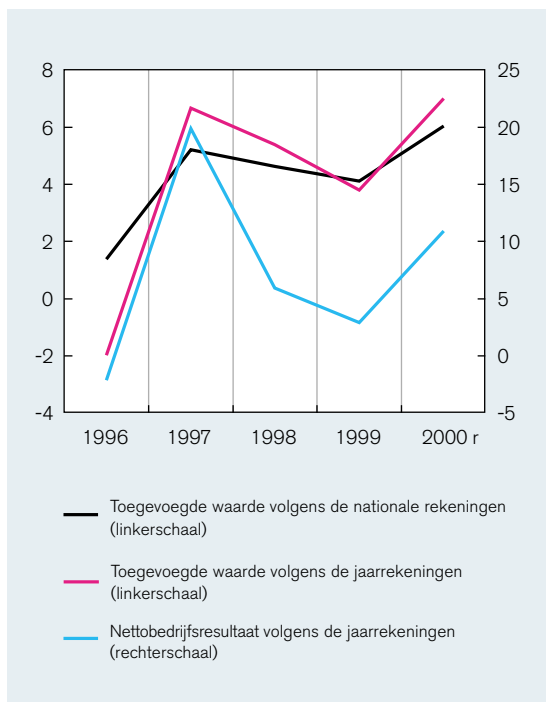
De totale door de niet-financiële ondernemingen gecreëerde toegevoegde waarde, dat wil zeggen het verschil tussen de bedrijfsopbrengsten en de kostprijs van de door derden geleverde goederen en diensten, bedroeg in 2000 120,6 miljard euro. Dat is een stijging met 7 pct. ten opzichte van het in 1999 bereikte peil. Sedert de resultaten in een vergelijkbare vorm beschikbaar zijn, werd nooit eerder een dergelijke stijging opgetekend.

Dit resultaat, dat ook in de nationale rekeningen tot uiting komt, past in het kader

¹ Voor 1998 werden de extrapolaties uitgevoerd op basis van de gegevens geclassificeerd volgens de oude NACE-classificatie, terwijl de finale cijfers werden opgemaakt volgens de NACE-Bel-classificatie. Dat kan de afwijking tussen de finale en de geëxtrapolerde cijfers beïnvloeden.

GRAFIEK 2 – TOEGEVOEGDE WAARDE EN NETTOBEDRIJFSRESULTAAT VAN DE NIET-FINANCIËLE VENNOOTSCHAPPEN

(veranderingspercentages t.o.v. het voorgaande jaar)

Bronnen : INR, NBB.

de sterkste toename sinds 1988. Ondanks de forse stijging van de energieprijzen en de depreciatie van de euro, die de ruilvoet aanzienlijk deden verslechteren, is het bbp in nominale termen gestegen met 5,4 pct.

Dankzij de toegevoegde waarde die zij creëert, kan een onderneming haar bedrijfskosten dekken. Het verschil tussen beide is het nettobedrijfsresultaat. Dit laatste omvat de opbrengst van de lopende handels- of industriële activiteit van de onderneming. De personeelskosten maken het leeuwendeel van de kosten uit: in 2000 vertegenwoordigden zij 58,5 pct. van de toegevoegde waarde. Ten opzichte van 1999 beliep de stijging 5,6 pct. De andere componenten van de bedrijfskosten namen sneller toe dan de personeelskosten, namelijk met ongeveer 8 pct. voor zowel de afschrijvingen als de overige bedrijfskosten. Al met al beliep de stijging van de bedrijfskosten van de niet-financiële ondernemingen 6,3 pct., het hoogste cijfer van de beschouwde periode. Net als de toegevoegde waarde lijkt ook het verloop van de bedrijfskosten de conjunctuercyclus te volgen. Anders dan in 1999 groeiden de totale kosten echter trager dan de toegevoegde waarde.

van een bijzonder gunstig economisch klimaat. Ondersteund door zowel een krachtige binnenlandse vraag als een dynamische uitvoer, bedroeg de reële bbp-groei in 2000 4 pct.,

Het nettobedrijfsresultaat van alle niet-financiële vennootschappen samen is dan ook gestegen, nl. met 10,9 pct. – de sterkste toename sinds 1997 –, en bedroeg 20,1 miljard

TABEL 3 – BBP EN BELANGRIJKSTE BESTEDINGSCATEGORIEËN

(veranderingspercentages t.o.v. het voorgaande jaar)

	1996	1997	1998	1999	2000
Tegen prijzen van 1995					
Binnenlandse bestedingen	0,9	2,8	3,3	2,2	3,8
Uitvoer	2,9	6,1	5,8	5,0	9,7
Invoer	2,5	5,1	7,5	4,1	9,7
Bbp	1,2	3,6	2,2	3,0	4,0
Bbp tegen werkelijke prijzen	2,4	5,0	3,9	4,3	5,4

Bron : INR.

TABEL 4 – VOORNAAMSTE BESTANDELEN VAN DE RESULTATENREKENING VAN DE NIET-FINANCIËLE VENNOOTSCHAPPEN

	Veranderingspercentages t.o.v. het voorgaande jaar					Miljoenen euro's	Procenten van de toegevoegde waarde
	1996	1997	1998	1999	2000 r	2000 r	2000 r
Toegevoegde waarde	-2,0	6,7	5,4	3,9	7,0	120.593	100,0
Personeelskosten	(-) -3,3	3,0	5,1	5,1	5,6	70.580	58,5
Overige bedrijfskosten	(-) 4,1	22,7	4,5	-4,9	8,0	6.081	5,0
Afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen	(-) 0,8	4,5	6,1	3,7	7,9	23.862	3,1
Totaal van de bedrijfskosten	-2,0	4,4	5,3	4,1	6,3	100.523	83,4
Nettobedrijfsresultaat	-2,1	19,9	5,9	3,0	10,9	20.070	16,6
Financiële opbrengsten	(+) -1,8	33,5	-7,1	11,1	20,6	31.056	25,8
Financiële kosten	(-) -4,6	31,9	-10,7	7,2	26,3	28.064	23,3
Financieel resultaat	88,9	59,3	41,1	44,0	-15,3	2.992	2,5
Courant resultaat	1,4	22,8	9,3	8,0	6,6	23.062	19,1
Uitzonderlijk resultaat ¹	(+) -	-	-	-	-	6.220	5,2
Nettoresultaat vóór belastingen	-3,9	40,4	9,5	19,8	6,9	29.282	24,3
Belastingen op het resultaat	(-) 7,3	17,4	7,7	10,6	10,6	6.430	5,3
Nettoresultaat na belastingen	-7,6	49,3	10,0	22,5	5,9	22.852	18,9

Bron: NBB.

¹ Voor dit aggregaat, waarvan het bedrag meestal gering is en positief of negatief kan zijn, heeft het nauwelijks zin een veranderingspercentage te berekenen.

euro. De florerende economische activiteit tijdens het jaar 2000 sorteerde aldus een gunstig effect op de bedrijfswinst van de ondernemingen.

Daarentegen is het financiële resultaat, in tegenstelling tot de trend van de laatste jaren, met 15,3 pct. teruggelopen; het beliep 3 miljard euro. De financiële opbrengsten groeiden met 20,6 pct., maar de financiële kosten namen fors toe, nl. met 26,3 pct. Deze verslechtering was grotendeels toe te schrijven aan de verminderde opbrengsten van door de grote ondernemingen uitgevoerde valutatransacties, opbrengsten die in 1999 echter uitzonderlijk hoog waren geweest. Ook de aanzienlijke toename van de waardeverminderingen op vlottende activa heeft daar toe bijgedragen. Het courante resultaat, dat bestaat uit de som van het nettobedrijfsresultaat en het financiële resultaat, beliep in 2000

23,1 miljard euro, dat was 6,6 pct. meer dan in 1999.

De uitzonderlijke resultaten namen in 2000 opnieuw toe tegenover het tijdens het voorgaande jaar bereikte recordpeil. De toename – met minder dan 0,5 miljard euro – viel echter geringer uit dan in 1999, toen zij 2,9 miljard euro beliep. Het verloop van de uitzonderlijke resultaten wordt de laatste jaren hoofdzakelijk beïnvloed door de snelle groei van de meerwaarden op vaste activa, afkomstig uit de verkoop van activa en participaties. Tegelijkertijd werd ook, voor de grote ondernemingen, een forse stijging van de waardeverminderingen op financiële vaste activa opgetekend.

Al met al is het nettoresultaat vóór belastingen met 6,9 pct. gestegen. De door de ondernemingen op het resultaat betaalde belastingen zijn

sneller toegenomen, namelijk met 10,6 pct. Die toename is vergelijkbaar met die van het netto-bedrijfsresultaat, dat veruit het belangrijkste bestanddeel vormt van het belastbare inkomen van de vennootschappen.

Na aggregatie van alle bestanddelen van de resultatenrekening boekten de niet-financiële ondernemingen een nettowinst van 22,9 miljard euro. Dat was 5,9 pct. meer dan in 1999, de traagste groei sinds 1996. De forse stijging van het bedrijfsresultaat, werd immers ten dele geneutraliseerd door het geringere financiële resultaat en de vertraagde groei van het uitzonderlijke resultaat, terwijl het stijgingstempo van de belastingen vergelijkbaar was met dat van het bedrijfsresultaat. Uitgedrukt in procenten van de toegevoegde waarde bleef het nettoresultaat na belastingen zo goed als stabiel op 18,9 pct.

2.2 *BEDRIJFSRESULTATEN NAAR BEDRIJFSGROOTTE EN BEDRIJFSTAK*

De niet-financiële ondernemingen vormen een heterogeen staal waarin soms zeer uiteenlopende ontwikkelingen kunnen worden vastgesteld. De uit de analyse van de algemene resultaten afgeleide trends dienen bijgevolg verder te worden verfijnd aan de hand van een studie volgens bedrijfstak en ondernemingsgrootte. Enerzijds zijn de ondernemingen onderhevig aan voor elke bedrijfstak specifieke conjunctuurontwikkelingen, die doorgaans tot uiting komen in het verloop van hun nettobedrijfsresultaat. Anderzijds verschilt de financieringswijze van de ondernemingen gewoonlijk naar gelang van hun grootte, wat leidt tot een sterk uiteenlopende structuur van de financiële resultatenrekeningen.

TABEL 5 – TOEGEVOEGDE WAARDE EN NETTOBEDRIJFSRESULTAAT NAAR BEDRIJFSTAK

(veranderingspercentages t.o.v. het voorgaande jaar)

	Toegevoegde waarde		Nettobedrijfsresultaat		p.m. Procentueel belang van de bedrijfstak in de totale toegevoegde waarde in 2000
	2000 r	1999	2000 r	1999	
Verwerkende nijverheid	7,1	-0,2	24,5	-5,8	35,5
waarvan :					
Metaalverwerking	9,1	-1,8	37,0	-20,3	12,4
Chemie	9,1	-4,3	26,8	-13,9	7,3
Voeding	1,8	2,1	5,4	-1,1	4,0
Papier, drukkerijen en uitgeverijen ..	2,9	2,5	5,5	10,5	2,8
Niet-metaalhoudende minerale producten	2,2	5,7	-10,9	18,9	1,9
Textiel	1,0	0,2	-14,0	16,9	1,5
Kleding en schoeisel	2,2	-4,8	17,1	17,0	0,4
Niet-verwerkende bedrijfstakken	7,0	6,4	4,3	7,9	64,5
waarvan :					
Handel en horeca	8,5	5,3	17,2	17,3	21,8
Diensten aan ondernemingen en particulieren	10,1	11,1	8,1	14,5	18,7
Vervoer en communicatie	2,9	3,2	-54,7	-24,1	12,4
Bouw	8,6	10,0	20,6	28,3	6,3
Energie en water	3,0	-4,2	6,8	-5,2	5,7
Geheel van de niet-financiële vennootschappen	7,0	3,9	10,9	3,0	100,0

Bron : NBB.

In 2000 steeg de toegevoegde waarde in de verwerkende nijverheid en in de niet-verwerkende bedrijfstakken nagenoeg even sterk. Dit weerspiegelt de dynamiek van zowel de buitenlandse vraag, die doorslaggevend is voor de nijverheid, als de binnenlandse vraag, die bepalend is voor de activiteit in de dienstverlenende bedrijfstakken of de bouwnijverheid. Het nettobedrijfsresultaat van de ondernemingen uit de niet-verwerkende bedrijfstakken gaf echter een minder gunstig verloop te zien, vermits de stijging er niet alleen geringer was dan in de verwerkende nijverheid, maar ook trager uitviel dan de groei in 1999. Dat verloop was grotendeels toe te schrijven aan het bijzonder negatieve resultaat van de takken «vervoer en communicatie» (-54,7 pct.), vermits de in deze takken actieve bedrijven hun bedrijfskosten fors zagen stijgen. In de branche vervoer vloeyde deze kostenstijging voort uit het verloop van de personeelskosten en ook uit dat van de afschrijvingen, de waardeverminderingen en de voorzieningen. In de tak communicatie was zij hoofdzakelijk het gevolg van de sterke groei van de bezoldigingen. Er zij evenwel opgemerkt dat de stijging van het nettobedrijfsresultaat in alle andere

takken eveneens minder uitgesproken was dan die in de verwerkende nijverheid.

Dat het nettobedrijfsresultaat in de verwerkende nijverheid met 24,5 pct. toenam, kwam vooral door de prestaties van de metaalverwerking en de chemie. Zij lieten een forse klim van hun toegevoegde waarde optekenen, gekoppeld aan een gematigde groei van de bedrijfskosten. Nadat hun resultaten in 1999, vooral als gevolg van de Azië-crisis, aanzienlijk waren verslechterd, trokken deze branches volop profijt van de internationale hoogconjunctuur. De toegevoegde waarde in de overige bedrijfstakken nam daarentegen slechts licht toe, namelijk met ongeveer 1 tot 3 pct. Voor de takken textiel en niet-metaalhoudende minerale producten bleek die toename onvoldoende om de hogere bedrijfskosten te compenseren, wat een daling van het nettobedrijfsresultaat teweegbracht. In de branche textiel was de stijging van de toegevoegde waarde reeds in 1999 gering, maar doordat de bedrijfskosten, met name op het niveau van de personeelskosten, werden gedrukt, kon een flink hoger nettoresultaat worden opgetekend. In 2000 namen de bedrijfskosten opnieuw toe en, ofschoon de groei gematigd was

TABEL 6 – VERGELIJKING VAN DE STRUCTUUR VAN DE RESULTATENREKENINGEN VAN DE GROTE ONDERNEMINGEN EN DE KMO'S IN 2000

	Miljoenen euro's		Procenten van de toegevoegde waarde	
	Grote ondernemingen	Kmo's	Grote ondernemingen	Kmo's
1. Toegevoegde waarde	93.354	27.239	100,0	100,0
2. Bedrijfskosten	78.080	22.443	83,6	82,4
3. Nettobedrijfsresultaat (= 1 - 2)	15.274	4.796	16,4	17,6
4. Financieel resultaat	4.109	-1.117	4,4	-4,1
5. Courant resultaat (= 3 + 4)	19.383	3.679	20,8	13,5
6. Uitzonderlijk resultaat	5.607	613	6,0	2,3
7. Belastingen	4.678	1.752	5,0	6,4
8. Resultaat na belastingen (= 5 + 6 - 7)	20.312	2.540	21,8	9,3
9. Uit te keren winst	13.563	869	14,5	3,2
10. Winstreservering (= 8 - 9)	6.749	1.671	7,2	6,1
p.m. Gemiddelde kosten van de schulden (procenten)			6,0	8,6

Bron: NBB.

(3,3 pct.), stegen zij beduidend sterker dan de toegevoegde waarde. De relatief geringe toename van de toegevoegde waarde in de tak niet-metaalhoudende minerale producten had te maken met de moeilijkheden die voortvloeiden uit herstructureringen in de sector hol glas. De cementnijverheid trok daarentegen profijt van de krachtige expansie in de bouwsector.

Zoals hierboven vermeld, is een onderscheid tussen de ondernemingen op basis van de balansgrootte vooral leerzaam wat de structuur van hun financiële resultaten betreft. In het kader van deze analyse zij er echter op gewezen dat de gegevens van de verkorte schema's minder gedetailleerd zijn dan die van de volledige schema's.

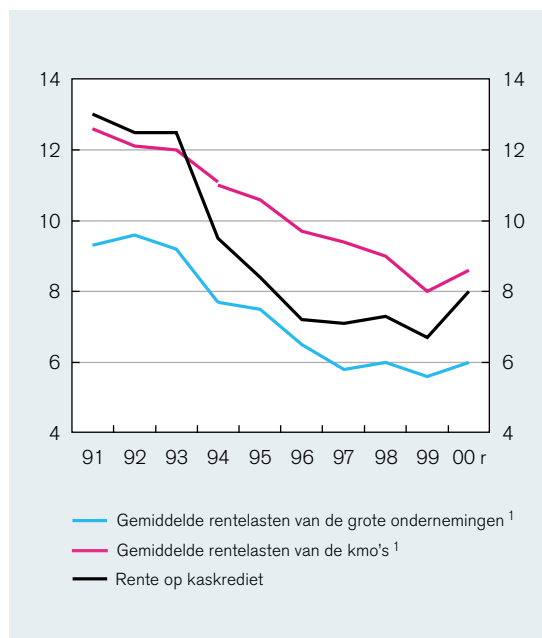
Uit de vergelijking van de resultatenrekeningen van de beide ondernemingsgroepen blijkt dat er op het vlak van het bedrijfsresultaat geen significant verschil is. Het vertegenwoordigt immers 16,4 pct. van de toegevoegde waarde van de grote ondernemingen en 17,6 pct. van die van de kmo's. Deze twee ratio's namen ten opzichte van het jaar voordien licht toe.

Net als in het verleden bleek het verschil tussen de financiële opbrengsten en kosten negatief te zijn voor de kleine ondernemingen en positief voor de grote; het bedroeg respectievelijk -4,1 en 4,4 pct. van de toegevoegde waarde.

Dat structurele verschil houdt verband met zowel de financiële opbrengsten als de financiële kosten. Enerzijds maken de financiële vaste activa een veel groter deel uit van de activa van grote ondernemingen, wat hogere inkomsten uit participaties genereert. Anderzijds zijn de kosten van schulden relatief hoger voor kleine vennootschappen. Deze laatste maken immers vaker gebruik van duurdere kredietvormen, zoals kaskredieten. Daarnaast moeten zij doorgaans, met een zelfde financieringsbron, een hogere rente betalen omdat zij voor de kapitaalverschaffers een groter risico betekenen en minder grote bedragen opnemen. Aldus bedroegen de gemiddelde

GRAFIEK 3 – MARKTRENTEN EN GEMIDDELDE RENTELASTEN VAN GROTE ONDERNEMINGEN EN KMO'S

(procenten)

Bron : NBB.

¹ De gegevens vanaf 1994 werden herberekend volgens de NACE-Bel-classificatie. De grafiek toont eveneens de gegevens voor de jaren 1990 tot en met 1994, berekend volgens de NACE-70-classificatie.

rentelasten van de financiële schulden in 2000 8,6 pct. voor de kleine ondernemingen en 6 pct. voor de grote. De impliciete rente volgde deels de stijging van de gemiddelde marktrentes, namelijk met 0,5 punt voor beide typen ondernemingen.

Ofschoon het verschil tussen de grote en kleine ondernemingen op het vlak van de financiële resultaten minder groot was dan in 1999, kwam het ook tot uiting in het courante resultaat. In 2000 bedroeg dit laatste voor de grote en kleine ondernemingen respectievelijk 20,8 en 13,5 pct. van de toegevoegde waarde. Dat het verschil op het niveau van het resultaat na belastingen toeneemt, wordt verklaard door de relatief hogere uitzonderlijke resultaten voor de grote ondernemingen, enerzijds, en het feit dat zij, in relatieve termen, minder belastingen betalen dan de kmo's, anderzijds.

2.3 RENTABILITEITSVERLOOP

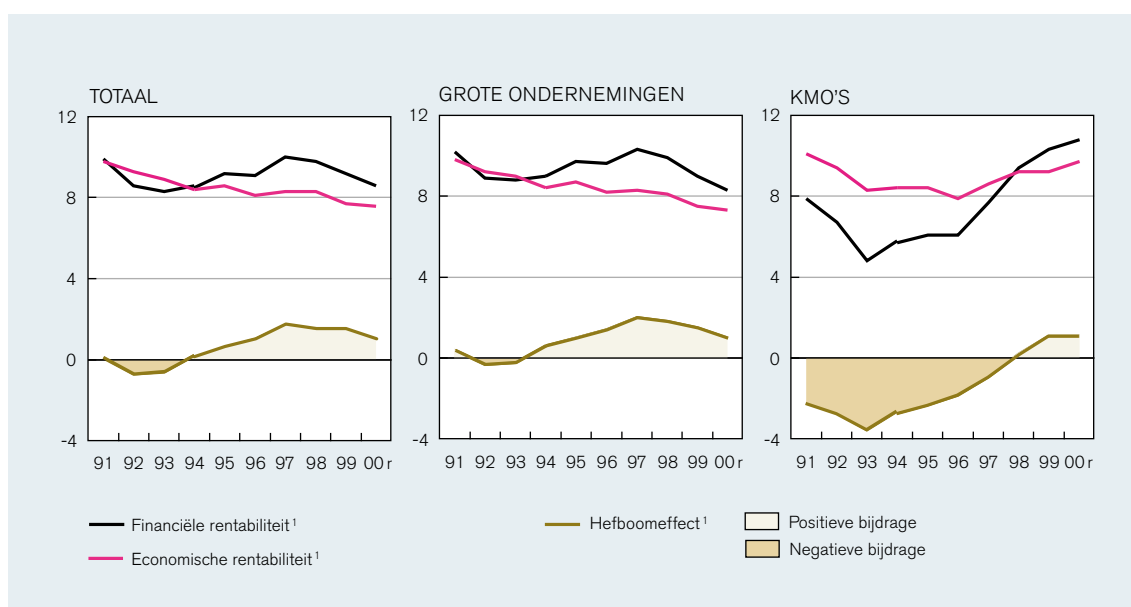
De rentabiliteit meet de efficiëntie waarmee het vermogen in een onderneming wordt aangewend; zij is dan ook een belangrijke indicator van het prestatievermogen ervan. Het naast elkaar voorkomen van het eigen en het vreemde vermogen in de bedrijfsmiddelen van de ondernemingen maakt dat een onderscheid dient te worden gemaakt tussen de economische en de financiële rentabiliteit. De economische rentabiliteit wordt gedefinieerd als de verhouding tussen het courante resultaat vóór de kosten van de schulden en het geheel van de in de onderneming geïnvesteerde middelen. Zij geeft een indicatie van de economische gezondheid van de onderneming, ongeacht de manier waarop ze werd gefinancierd. De financiële rentabiliteit legt een verband tussen het courante resultaat en het eigen vermogen alleen. Deze ratio geeft een aanwijzing betreffende het rendement dat de aandeelhouders halen uit de lopende activiteiten van de onderneming, zonder rekening te houden met de uitzonderlijke resultaten

of de belastingen. Het verschil tussen deze twee concepten kan worden verklaard door de financiële-hefboomcoëfficiënt, die positief is wanneer de onderneming erin slaagt middelen te lenen tegen een rente die lager ligt dan haar economische rentabiliteit. Naast deze twee rentabiliteitsconcepten wordt nog de zogeheten «Return on Equity» (ROE)-ratio gebruikt, die het nettoresultaat na belastingen deelt door het totale eigen vermogen. Deze maatstaf verschilt bijgevolg van de financiële rentabiliteit doordat zij rekening houdt met de belastingen en de uitzonderlijke resultaten, teneinde te komen tot een maatstaf van de winst, ongeacht of deze gereserveerd werd of uitgekeerd.

Hoewel de financiële-hefboomcoëfficiënt scherp terugliep vanwege de sterke toename van de financiële kosten als gevolg van de rentestijging, bleef hij positief. De financiële rentabiliteit lag dus hoger dan de economische rentabiliteit: zij bedroegen respectievelijk 9,6 en 8 pct. Gemeten aan de hand van deze twee ratio's, bevond de rentabiliteit van de ondernemingen zich in 2000,

GRAFIEK 4 – RENTABILITEIT VAN DE ONDERNEMINGEN NAAR BEDRIJFSGROOTTE EN FINANCIËEL HEFBOOMEFFECT

(procenten)

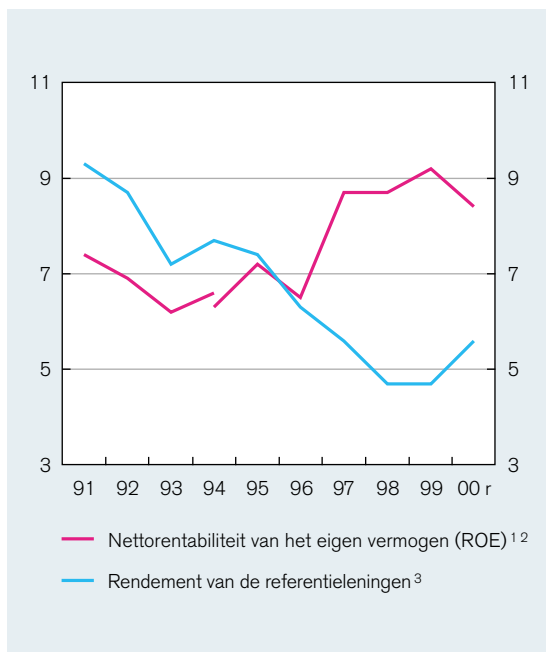

Bron : NBB.

¹ De gegevens vanaf 1994 werden herberekend volgens de NACE-Bel-classificatie. De grafiek toont eveneens de gegevens voor de jaren 1990 tot en met 1994, berekend volgens de NACE-70-classificatie.

GRAFIEK 5 – VERLOOP VAN DE NETTORENTABILITEIT VAN HET EIGEN VERMOGEN (ROE) EN HET RENDEMENT OP REFERENTIELEENINGEN

(procenten)

Bron: NBB.

¹ Ratio van het nettoresultaat van het boekjaar na belastingen en het eigen vermogen.

² De gegevens vanaf 1994 werden herberekend volgens de NACE-Bel-classificatie. De grafiek toont eveneens de gegevens voor de jaren 1990 tot en met 1994, berekend volgens de NACE-70-classificatie.

³ Gemiddeld rendement van OLO's met een looptijd van zes jaar of meer.

in vergelijking met wat tijdens het afgelopen decennium werd opgetekend, op een relatief laag niveau. In het bijzonder hield de sinds het begin van de jaren negentig opgetekende neerwaartse trend van de economische rentabiliteit aan. Debet daaraan waren de grote ondernemingen, aangezien de economische en financiële rentabiliteit van de kmo's in 2000 opnieuw verbeterde.

Opgesplitst naar sector ligt de rentabiliteit in de verwerkende nijverheid sinds 1994 hoger dan in de niet-verwerkende bedrijfstakken. Na een forse verslechtering in 1999 is de economische rentabiliteit in de verwerkende nijverheid teruggekeerd naar het gemiddelde peil van de laatste jaren. Ook het hefboomeffect is fors toegenomen en stuwde de financiële rentabiliteit

naar het hoogste peil uit de beschouwde periode. Deze ontwikkeling staat in schril contrast met die van de niet-verwerkende bedrijfstakken, waar de twee rentabiliteitsratio's hun neerwaartse beweging hebben voortgezet tot het laagste niveau sinds het begin van de jaren negentig.

Voor het geheel van de ondernemingen is de ROE teruggelopen van 9,2 pct. in 1999 tot 8,4 pct. in 2000. Onder meer dankzij de sterke stijging van de uitzonderlijke resultaten bevindt de ROE zich sinds 1996 echter op een hoger niveau dan het door de Staatsfondsen geboden rendement. Vanuit het standpunt van de belegger pleit deze vergelijking voor een belegging in aandelen. Deze resultaten dienen echter met de nodige omzichtigheid te worden geïnterpreteerd wegens het hogere risicoprofiel van een aandeel en het feit dat de grote meerderheid van de ondernemingen niet op de beurs genoteerd staan. Bovendien is het verschil in 2000 afgenomen van 4,5 tot 2,8 procentpunten.

3. STRUCTUUR EN VERLOOP VAN DE FINANCIËLE EN UITZONDERLIJKE RESULTATEN TIJDENS DE AFGELOPEN JAREN

De laatste jaren zijn de financiële en uitzonderlijke resultaten een steeds groter deel van de winst vóór belastingen van de niet-financiële vennootschappen gaan uitmaken. Het financiële resultaat, dat in 1994 vrijwel nihil was, is sedertdien snel toegenomen en vertegenwoordigde in 1999 12,9 pct. van de winst vóór belastingen. Dat aandeel liep, als gevolg van de in het voorgaande deel toegelichte inkrimping van het financiële resultaat, in 2000 terug tot 10,2 pct. De trendmatige vermindering van het aandeel van het netto-bedrijfsresultaat werd nog versterkt door de zeer sterke groei van het uitzonderlijke resultaat, vooral in 1997 en 1999. Al met al is dit laatste toegenomen van 3,5 pct. van de winst vóór belastingen in 1994 tot 21,2 pct. in 2000.

In dit deel van het artikel wordt, op basis van de in de rekeningen en de balansen van de vennootschappen beschikbare informatie, de aandacht gevestigd op de posten die het meest hebben bijgedragen tot dit toegenomen gewicht van de financiële en uitzonderlijke resultaten en tot de daaraan verbonden daling van het aandeel van het nettobedrijfsresultaat. Dit laatste maakte in 2000 evenwel nog steeds circa 70 pct. uit van de winst vóór belastingen.

Ondanks de hierboven aangehaalde structurele verschillen, hebben zowel de grote ondernemingen als de kmo's bijgedragen tot de trendmatige stijging van de financiële resultaten. Het financiële resultaat van de ondernemingen die een volledig schema indienen, is bijna verviervoudigd, namelijk van 1,1 miljard euro in 1994 tot 4 miljard in 2000. Wat de kmo's betreft, is het uit de financiële opbrengsten en kosten voortvloeiende negatieve saldo in diezelfde periode teruggelopen van 1,4 tot 1,1 miljard euro. Op het vlak van

de uitzonderlijke resultaten is de stijging hoofdzakelijk afkomstig van de grote ondernemingen.

Al met al zijn meer dan 85 pct. van de opbrengsten en de kosten van financiële of uitzonderlijke aard van de niet-financiële vennootschappen terug te vinden in de rekeningen van grote ondernemingen. De analyse van de beschikbare informatie in de volledige schema's, die uitgebreider is dan die in de verkorte schema's, kan bijgevolg relevante elementen opleveren voor alle niet-financiële vennootschappen.

3.1 ANALYSE VAN DE FINANCIËLE RESULTATEN VAN DE GROTE ONDERNEMINGEN

In het volledige boekhoudschema worden drie categorieën van financiële opbrengsten onderscheiden, namelijk de opbrengsten van financiële vaste activa, die van vlottende activa en de andere financiële opbrengsten.

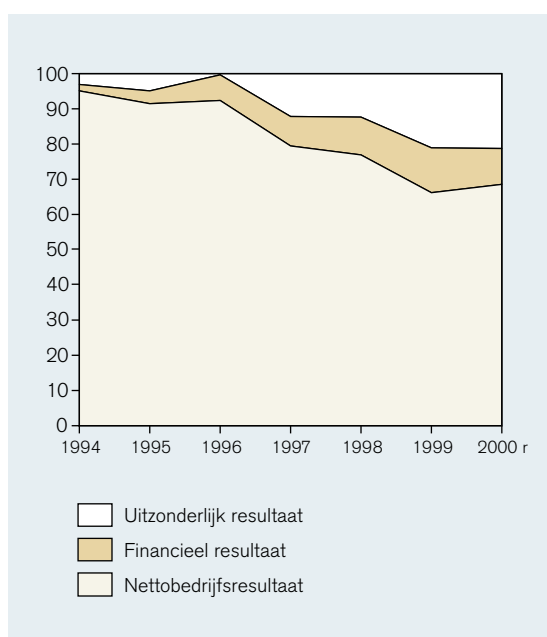
De eerste categorie bevat de opbrengsten afkomstig van de financiële vaste activa van de onderneming, met name de duurzame participaties van de onderneming in andere vennootschappen, alsook de vorderingen op die aanverwante ondernemingen. De financiële vaste activa van de beschouwde ondernemingen bestaan grosso modo voor 75 pct. uit participaties, de overige zijn vorderingen binnen een groep. De opbrengsten van financiële vaste activa kunnen dus zowel dividenden als interesten zijn.

De opbrengsten van vlottende activa, van hun kant, omvatten de opbrengsten van de vorderingen, de beleggingen en de liquide middelen van de onderneming. Overeenkomstig de boekhoudwet worden ook de handelsvorderingen in deze rubriek opgenomen, maar in de praktijk geven zij geen aanleiding tot het uitbetalen van een rente.

De andere financiële opbrengsten omvatten voornamelijk de opbrengsten afkomstig van

GRAFIEK 6 – AANDEEL VAN DE FINANCIËLE EN UITZONDERLIJKE RESULTATEN IN DE WINST VOOR BELASTINGEN VAN DE NIET-FINANCIËLE VENNOOTSCHAPPEN

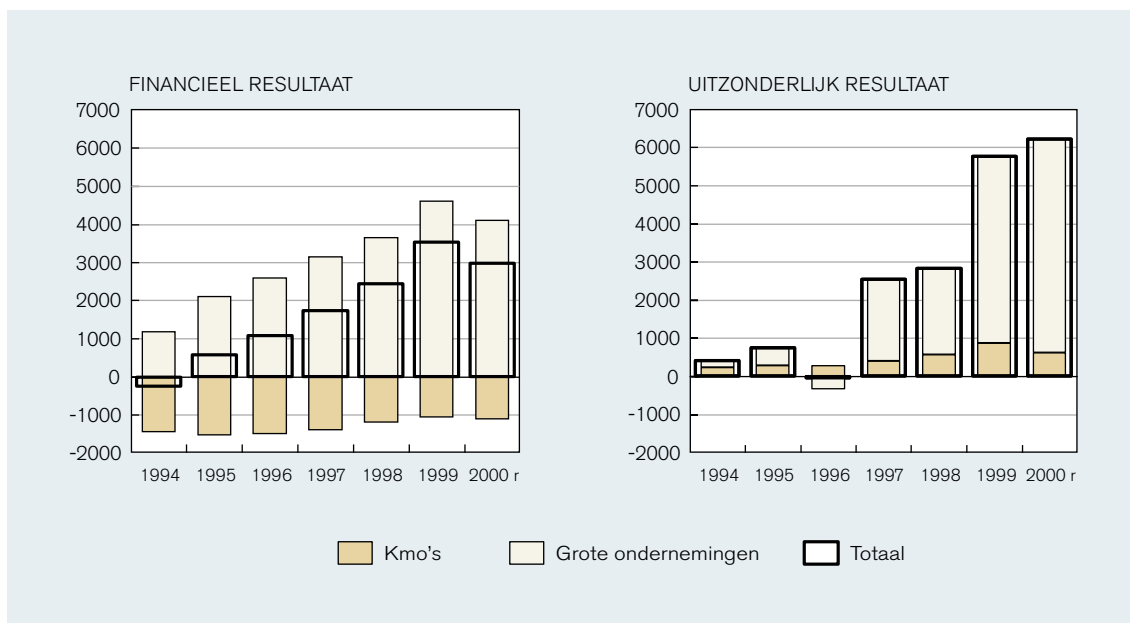
(procenten)

Bron: NBB.

GRAFIEK 7 – VERLOOP VAN DE FINANCIËLE EN UITZONDERLIJKE RESULTATEN VAN DE ONDERNEMINGEN NAAR BEDRIJFSGROOTTE

(miljoenen euro's)

Bron: NBB.

deviezentransacties (wisselkoers- en omzettingsverschillen, resultaten van dekkingsoperaties). Op analoge wijze geven dergelijke transacties aanleiding tot het boeken van financiële kosten in de rubriek «Andere financiële kosten». Voor het overige bestaan de financiële kosten bijna uitsluitend uit kosten – rente en andere commissies – die samenhangen met de schulden van de vennootschap.

De boeking in brutotermen van de uit de deviezentransacties voortvloeiende opbrengsten en kosten bemoeilijkt de analyse van het verloop van de financiële resultaten van de ondernemingen. De opbrengsten en kosten van die operaties zijn tussen 1994 en 2000 immers meer dan verdubbeld, maar hun nettoresultaat bleef in absolute termen vrij beperkt en vertoont een onregelmatig verloop. Voegt men er de waardeverminderingen op vlottende activa – die qua omvang veelal beperkt zijn – aan toe, dan schommelde het tussen -0,4 en +0,7 miljard euro. De in 2000 opgetekende daling van de

totale financiële resultaten dient enkel te worden toegeschreven aan die andere financiële opbrengsten en kosten, die met nagenoeg 1,1 miljard euro terugliepen. Een en ander houdt verband met de depreciatie van de euro ten opzichte van de voornaamste buitenlandse valuta's, en de dollar in het bijzonder.

Daarentegen zijn de netto-opbrengsten van financiële activa, verminderd met de kosten van de schulden, in datzelfde jaar met 15 pct. toegenomen. Over de hele periode 1994-2000 zijn zij constant gestegen, namelijk van 1,6 tot 4,5 miljard euro. Die ontwikkeling heeft te maken met het verloop van de onderliggende uitstaande bedragen op zowel de actief- als de passiefzijde van de balans van de niet-financiële vennootschappen.

Wat de financiële opbrengsten betreft, vloeide de stijging van de opbrengsten van de financiële vaste activa, met gemiddeld ongeveer 8 pct. per jaar gedurende de beschouwde periode,

TABEL 7 – FINANCIËEL RESULTAAT VAN DE GROTE ONDERNEMINGEN

(miljoenen euro's)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000 r	2000 r (indexcijfers 1994 = 100)
<i>Financiële opbrengsten</i>	15.779	18.068	17.761	23.820	21.737	24.276	29.340	186
1. Opbrengsten van financiële vaste activa	4.312	4.925	4.464	4.927	5.490	5.812	6.939	161
2. Opbrengsten van vlottende activa	5.895	6.069	5.296	5.584	6.586	6.790	8.786	149
3. Andere financiële opbrengsten	5.572	7.074	8.001	13.309	9.661	11.674	13.615	244
waaronder rente- en kapitaalsubsidies	582	522	368	353	386	356	393	68
<i>Financiële kosten</i>	14.587	15.953	15.174	20.674	18.075	19.672	25.231	173
4. Kosten van de schulden	8.578	8.706	7.683	7.706	8.488	8.731	11.268	131
5. Waardeverminderingen op vlottende activa ..	141	43	69	54	116	93	374	266
6. Andere financiële kosten	5.869	7.204	7.421	12.914	9.471	10.848	13.589	232
<i>Financieel resultaat</i>	1.192	2.115	2.587	3.146	3.662	4.604	4.109	345
Inkomens uit financiële activa – kosten van de schulden (= 1 + 2 – 4)	1629	2.288	2.077	2.805	3.588	3.871	4.457	274
Andere opbrengsten en kosten (= 3 – 5 – 6) ..	-437	-173	510	341	74	733	-348	n. ¹

Bron: NBB.

¹ Voor dit aggregaat, waarvan het bedrag positief of negatief kan zijn, heeft het geen zin een indexcijfer te berekenen.

voort uit de forse toename van het uitstaande bedrag van deze activa, met gemiddeld 16 pct. per jaar. Deze sterke verhoging, die groter uitvalt dan die van het balanstotaal (9,6 pct.), is vooral het gevolg van de talrijke fusies en overnames tijdens de afgelopen jaren, alsook van de toename van transacties tussen vennootschappen van een zelfde groep. De invloed op de opbrengsten van de financiële vaste activa werd echter ten dele geneutraliseerd door de daling van hun impliciete rendement.

Ook de impliciete rente op de vlottende activa heeft tijdens de beschouwde periode een neerwaartse trend gevolgd, parallel met de markttrentes op zowel de korte als de lange termijn. Aldus is de stijging van de opbrengsten van vlottende activa, net als bij de financiële vaste activa, het gevolg van hogere uitstaande bedragen. Daarbij dienen in het kader van deze analyse enkel de rentedragende activa in aanmerking te worden genomen, namelijk de geldbeleggingen, de liquide middelen en de overige niet-commerciële

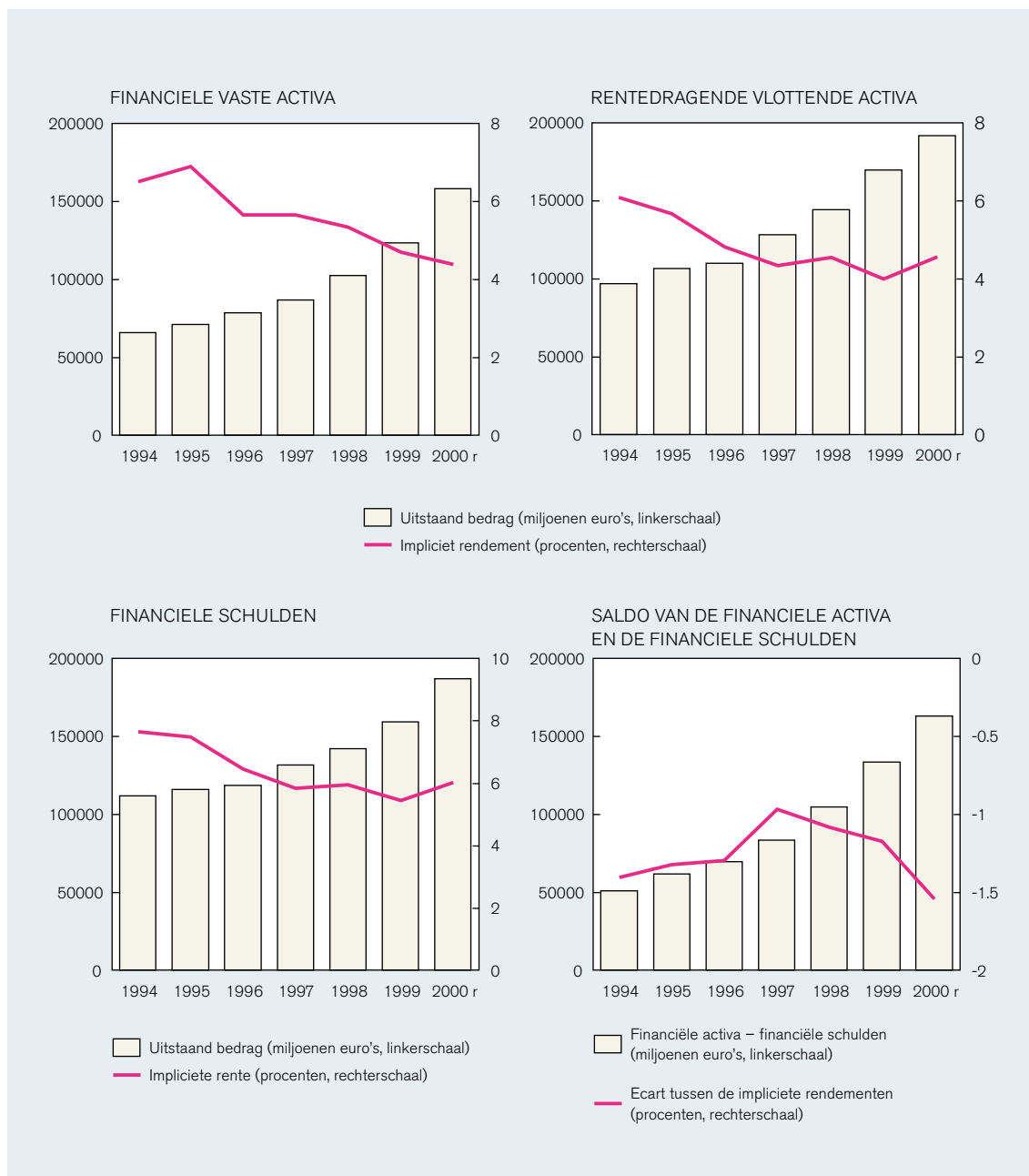
vorderingen¹, met uitzondering van de handelsvorderingen en de voorraden.

Ook het verloop van de financiële kosten werd door de uitstaande bedragen beïnvloed. De financiële schulden zijn even snel toegenomen als het balanstotaal, maar daar stond tegenover dat de gemiddelde kosten van de schulden een neerwaartse trend lieten optekenen, in overeenstemming met de markttrentes en de debetrentes van de Belgische banken.

De netto financiële tegoeden van de ondernemingen stegen van 51 miljard euro in 1994 tot 164 miljard in 2000. Die groei is de belangrijkste stuwende kracht achter de toename van de financiële resultaten. Ook het feit dat het ecart tussen de impliciete rentes tijdens het grootste deel van de periode is verkleind, heeft er, zij het in beperktere mate, toe bijgedragen.

¹ Deze bestaan uit vorderingen ten gevolge van een huurovereenkomst of van een leasingcontract en uit leningen aan het personeel.

GRAFIEK 8 – VERLOOP VAN DE FINANCIËLE ACTIVA EN DE FINANCIËLE SCHULDEN EN IMPLICIETE RENDEMENTEN

Bron : NBB.

3.2 ANALYSE VAN HET UITZONDERLIJKE RESULTAAT VAN DE GROTE ONDERNEMINGEN

Het uitzonderlijke resultaat bestaat per definitie uit eenmalige kosten en opbrengsten, die van jaar tot jaar onregelmatige bewegingen te zien kun-

nen geven. Daardoor is de raming van dat soort van transacties aan de hand van het constante staal van ondernemingen een delicate operatie, en meer nog voor de bestanddelen ervan. Daarom wordt de bespreking in dit deel beperkt tot de, vrij opmerkelijke, ontwikkelingen van het uitzonderlijke resultaat tijdens de periode 1994-1999.

TABEL 8 – UITZONDERLIJK RESULTAAT VAN DE GROTE ONDERNEMINGEN

(miljoenen euro's)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999
<i>Uitzonderlijke opbrengsten</i>	2.814	3.892	3.358	5.620	5.890	8.796
1. Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa	63	69	56	62	90	51
2. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa	118	61	155	310	314	263
3. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten	291	207	300	154	269	230
4. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa	1.575	2.750	2.036	3.768	4.101	6.952
5. Andere uitzonderlijke opbrengsten	766	806	811	1.325	1.117	1.301
<i>Uitzonderlijke kosten</i>	2.603	3.391	3.696	3.446	3.638	3.917
1. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa	368	681	611	520	651	499
2. Waardeverminderingen op financiële vaste activa	566	1.007	976	1.125	945	1.013
3. Nettovoorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten	618	626	766	1.120	584	511
4. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa	354	357	327	392	491	367
5. Andere uitzonderlijke kosten	874	745	1.089	1.000	1.059	1.596
6. Geactiveerde uitzonderlijke kosten	-177	-25	-71	-711	-91	-68
<i>Netto-uitzonderlijk resultaat</i>	211	501	-339	2.174	2.252	4.879

Bron: NBB.

De uitzonderlijke opbrengsten zijn tussen 1994 en 1999 meer dan verdrievoudigd, namelijk van 2,8 tot 8,8 miljard euro. De toename ervan was vooral uitgesproken in 1997 en in 1999, met stijgingen van om en nabij 2,3 en 2,9 miljard euro. De meerwaarden bij de realisatie van vaste activa vertegenwoordigen het grootste deel van die opbrengsten, en verklaren bijna integraal de stijging ervan: zij zijn toegenomen van 1,6 miljard euro in 1994 tot 7 miljard in 1999.

In de periode 1994-1999 zijn de uitzonderlijke kosten met de helft toegenomen, een verandering die zes keer kleiner is dan die van de uitzonderlijke opbrengsten. Deze stijging was vrij evenwichtig verdeeld tussen de andere uitzonderlijke kosten en de waardeverminderingen op financiële vaste activa. De andere uitzonderlijke kosten namen geleidelijk toe, van 0,9 tot 1,6 miljard euro. Tussen

1994 en 1995 zijn de waardeverminderingen op financiële vaste activa bijna verdubbeld, van 0,6 tot 1 miljard euro; vervolgens zijn zij rond dit laatste bedrag blijven schommelen. De andere posten, waaronder de minderwaarden op vaste activa, lieten algemeen beschouwd geen aanzienlijke wijzigingen optekenen.

Al met al vloeit de tussen 1994 en 1999 opgetekende stijging van de uitzonderlijke resultaten hoofdzakelijk voort uit de meerwaarden op vaste activa, die het gevolg zijn van verkopen van financiële participaties en activa. Die resultaten kunnen in verband worden gebracht met, enerzijds, aanzienlijke fusies en overnames waarbij Belgische vennootschappen waren betrokken en, anderzijds, het gunstige verloop van de waardering van die activa over het geheel van de beschouwde periode.

Bijlage 1

SYNTHESE VAN DE VOORNAAMSTE BESTANDDELEN VAN DE RESULTATENREKENINGEN VAN HET GEHEEL VAN DE NIET-FINANCIËLE VENNOOTSCHAPPEN

Volledige en verkorte schema's

(miljoenen euro's)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000 r
Toegevoegde waarde	94.754	98.387	96.433	102.849	108.417	112.691	120.593
Personeelskosten	59.168	60.701	58.724	60.476	63.578	66.838	70.580
Overige bedrijfskosten	4.196	4.438	4.619	5.668	5.924	5.632	6.081
Brutobedrijfsresultaat	31.390	33.248	33.090	36.705	38.915	40.221	43.932
Afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen	18.362	19.107	19.252	20.118	21.342	22.124	23.862
Nettobedrijfsresultaat	13.028	14.141	13.838	16.587	17.573	18.097	20.070
Financiële opbrengsten	16.698	19.021	18.683	24.950	23.191	25.754	31.056
Financiële kosten	16.953	18.443	17.591	23.210	20.736	22.220	28.064
Courant resultaat	12.773	14.719	14.930	18.327	20.028	21.631	23.062
Netto-uitzonderlijk resultaat	421	763	-50	2.562	2.844	5.768	6.220
Belastingen op het resultaat	3.726	3.875	4.156	4.879	5.257	5.814	6.430
Nettoresultaat na belastingen	9.468	11.607	10.724	16.010	17.615	21.585	22.852

Bron: NBB.

Bijlage 2

**SYNTHESE VAN DE VOORNAAMSTE BESTANDDELEN VAN
DE RESULTATENREKENINGEN VAN DE NIET-FINANCIËLE
VENNOOTSCHAPPEN**

Volledige schema's

(miljoenen euro's)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000 r
Toegevoegde waarde	73.244	75.492	75.614	81.155	85.160	87.443	93.354
Personeelskosten	45.279	46.028	46.375	48.083	50.509	52.767	55.055
Overige bedrijfskosten	3.435	3.585	3.698	4.664	4.849	4.463	4.831
Brutobedrijfsresultaat	24.530	25.879	25.541	28.408	29.802	30.213	33.018
Afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen	14.160	14.642	14.645	15.212	16.084	16.378	17.744
Nettobedrijfsresultaat	10.370	11.237	10.896	13.196	13.718	13.835	15.274
Financiële opbrengsten	15.779	18.068	17.761	23.820	21.737	24.276	29.340
Financiële kosten	14.587	15.953	15.174	20.674	18.075	19.672	25.231
Courant resultaat	11.562	13.352	13.483	16.342	17.380	18.439	19.383
Netto-uitzonderlijk resultaat	181	484	-342	2.163	2.278	4.891	5.607
Belastingen op het resultaat	2.781	2.857	3.109	3.692	3.921	4.269	4.678
Nettoresultaat na belastingen	8.962	10.979	10.032	14.813	15.737	19.061	20.312

Bron: NBB.

Bijlage 3

SYNTHESE VAN DE VOORNAAMSTE BESTANDDELEN VAN DE RESULTATENREKENINGEN VAN DE NIET-FINANCIËLE VENNOOTSCHAPPEN

Verkorte schema's

(miljoenen euro's)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000 r
Toegevoegde waarde	21.510	22.895	20.819	21.694	23.257	25.248	27.239
Personeelskosten	13.889	14.673	12.349	12.393	13.069	14.071	15.075
Overige bedrijfskosten	761	853	921	1.004	1.075	1.169	1.250
Brutobedrijfsresultaat	6.860	7.369	7.549	8.297	9.113	10.008	10.914
Afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen	4.202	4.465	4.607	4.906	5.258	5.746	6.118
Nettobedrijfsresultaat	2.658	2.904	2.942	3.391	3.855	4.262	4.796
Financiële opbrengsten	919	953	922	1.130	1.454	1.478	1.716
Financiële kosten	2.366	2.490	2.417	2.536	2.661	2.548	2.833
Courant resultaat	1.211	1.367	1.447	1.985	2.648	3.192	3.679
Netto-uitzonderlijk resultaat	240	279	292	399	566	877	613
Belastingen op het resultaat	945	1.018	1.047	1.187	1.336	1.545	1.752
Nettoresultaat na belastingen	506	628	692	1.197	1.878	2.524	2.540

Bron: NBB.

Bijlage 4

**SYNTHESE VAN DE VOORNAAMSTE BESTANDDELEN VAN
DE RESULTATENREKENINGEN VAN DE VERWERKENDE
NIJVERHEID**

Volledige en verkorte schema's

(miljoenen euro's)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000 r
Toegevoegde waarde	36.824	37.959	36.788	39.079	40.041	39.955	42.788
Personeelskosten	23.367	23.521	22.871	23.297	23.985	24.418	25.205
Overige bedrijfskosten	1.107	1.179	1.209	1.395	1.417	1.309	1.388
Brutobedrijfsresultaat	12.350	13.259	12.708	14.387	14.639	14.228	16.195
Afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen	7.419	7.803	7.911	8.176	8.354	8.310	8.829
Nettobedrijfsresultaat	4.931	5.456	4.797	6.211	6.285	5.918	7.366
Financiële opbrengsten	3.281	3.347	3.121	3.593	4.082	3.583	4.720
Financiële kosten	4.355	4.252	3.703	3.943	3.884	3.660	4.949
Courant resultaat	3.857	4.551	4.215	5.861	6.483	5.841	7.137
Netto-uitzonderlijk resultaat	216	-24	-50	1.317	687	1.112	1.913
Belastingen op het resultaat	1.336	1.452	1.486	1.877	2.010	1.918	2.360
Nettoresultaat na belastingen	2.737	3.075	2.679	5.301	5.160	5.035	6.690

Bron: NBB.

Bijlage 5

SYNTHESE VAN DE VOORNAAMSTE BESTANDDELEN VAN DE RESULTATENREKENINGEN VAN DE NIET-VERWERKENDE BEDRIJFSTAKKEN

Volledige en verkorte schema's

(miljoenen euro's)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000 r
Toegevoegde waarde	57.930	60.428	59.645	63.770	68.376	72.736	77.805
Personeelskosten	35.801	37.180	35.853	37.179	39.593	42.420	45.375
Overige bedrijfskosten	3.089	3.259	3.410	4.273	4.507	4.323	4.693
Brutobedrijfsresultaat	19.040	19.989	20.382	22.318	24.276	25.993	27.737
Afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen	10.943	11.304	11.341	11.942	12.988	13.814	15.033
Nettobedrijfsresultaat	8.097	8.685	9.041	10.376	11.288	12.179	12.704
Financiële opbrengsten	13.417	15.674	15.562	21.357	19.109	22.171	26.366
Financiële kosten	12.598	14.191	13.888	19.267	16.852	18.560	23.115
Courant resultaat	8.916	10.168	10.715	12.466	13.545	15.790	15.925
Netto-uitzonderlijk resultaat	205	787	0	1.245	2.157	4.656	4.307
Belastingen op het resultaat	2.390	2.423	2.670	3.002	3.247	3.896	4.070
Nettoresultaat na belastingen	6.731	8.532	8.045	10.709	12.455	16.550	16.162

Bron: NBB.

Bijlage 6

VOORNAAMSTE FINANCIERINGSBRONNEN VAN DE NIET-FINANCIËLE VENNOOTSCHAPPEN

(miljoenen euro's)

Ondernemingen die hun jaarrekening hebben neergelegd volgens:	Eigen vermogen (waarvan: kapitaal)		Voorzieningen voor risico's en kosten	Financiële leningen (waarvan: op lange termijn)		Niet-financiële schulden ¹
het volledige schema						
1994	128.759	(91.658)	11.190	111.995	(64.101)	90.326
1995	137.941	(97.361)	11.323	116.324	(64.704)	93.573
1996	140.205	(99.989)	14.460	118.862	(64.819)	98.855
1997	158.198	(113.046)	15.804	131.891	(64.462)	109.592
1998	175.343	(125.068)	16.321	142.334	(68.246)	115.853
1999	201.341	(145.098)	16.612	159.719	(73.539)	136.422
2000 r	232.966	(169.090)	17.720	186.827	(80.821)	152.833
het verkorte schema						
1994	21.146	(15.125)	475	20.909	(14.174)	23.027
1995	22.290	(15.798)	552	22.978	(15.505)	24.552
1996	23.660	(16.589)	631	24.433	(16.436)	25.361
1997	25.661	(17.799)	744	26.541	(17.777)	28.262
1998	28.189	(19.167)	852	29.011	(19.422)	30.905
1999	31.297	(20.435)	970	30.964	(20.627)	34.548
2000 r	34.154	(21.295)	1.147	32.532	(21.283)	37.339

Bron: NBB.

¹ Bestaan in hoofdzaak uit handelsschulden, fiscale, sociale en loonschulden en diverse schulden.

Bijlage 7

VERLOOP, NAAR BEDRIJFSTAKKEN, VAN DE NETTORENTABILITEIT VAN DE TOTALE INGEZETTE MIDDELEN, VAN DE GEMIDDELDE KOSTEN VAN DE FINANCIËLE SCHULDEN EN VAN DE NETTORENTABILITEIT VAN HET EIGEN VERMOGEN VAN DE NIET-FINANCIËLE VENNOOTSCHAPPEN

(procenten)

	NACE-70-classificatie					NACE-Bel-classificatie						
	1990	1991	1992	1993	1994	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000 r
Geheel van de ondernemingen												
Nettorentabiliteit van de totale ingezette middelen ¹	10,2	9,8	9,3	8,9	8,4	8,4	8,6	8,1	8,3	8,3	7,8	7,6
Gemiddelde kosten van de financiële schulden ²	9,2	9,7	10,0	9,7	8,2	8,2	8,0	7,0	6,4	6,5	5,9	6,4
Nettorentabiliteit van het eigen vermogen ³	11,2	9,9	8,6	8,3	8,6	8,5	9,2	9,1	10,0	9,8	9,3	8,6
Verwerkende nijverheid												
Nettorentabiliteit van de totale ingezette middelen ¹	11,6	9,4	8,0	7,2	9,3	9,3	9,6	8,6	9,7	9,9	8,4	9,1
Gemiddelde kosten van de financiële schulden ²	9,8	10,3	10,7	10,2	8,9	8,6	7,9	6,9	6,1	6,0	5,3	5,5
Nettorentabiliteit van het eigen vermogen ³	13,0	8,6	5,6	4,5	9,6	9,9	11,3	9,9	12,7	13,0	11,1	12,7
Niet-verwerkende bedrijfstakken												
Nettorentabiliteit van de totale ingezette middelen ¹	9,7	10,0	9,7	9,5	8,1	8,0	8,3	8,0	7,9	7,8	7,6	7,2
Gemiddelde kosten van de financiële schulden ²	8,9	9,5	9,7	9,5	8,0	8,1	8,1	7,0	6,5	6,6	6,1	6,7
Nettorentabiliteit van het eigen vermogen ³	10,4	10,4	9,7	9,6	8,2	8,0	8,5	8,8	9,0	8,8	8,8	7,5

Bron: NBB.

¹ Verhouding tussen het courante resultaat vóór financiële kosten en de middelen van derden, m.a.w. het eigen vermogen en de financiële leningen.

² Verhouding tussen de financiële kosten en de financiële schulden.

³ Verhouding tussen het courante resultaat en het eigen vermogen.